

Kruk

EDGAR ALLAN POE

Kruk

TŁUM. BARBARA BEAUPRÉ

Raz w godzinie widm północnej
Rozwahałem w ciszy nocnej
Mądrość dawnych ksiąg przesławnych
Zapomnianych dzisiaj już.
Wtem znużoną chyląc głowę
Na pożółkłe karty owe,
Słyszę oto w nocną ciszę
Kołatanie do drzwi, tuż.
Gość to, myślę, u podwoi¹
Zapóźniony u drzwi stoi.
Pragnie wejść, choć późno już.
Gość, lecz jaki? Któżby? Któż...?

Noc, Cisza, Książka, Gość

Grudzień to był wichrem śpiewny,
Lampy mojej blask niepewny
Kładł u stóp mych cienie drżące
Jak gasnących płatki róż.
Chciałem, nim dnia wróci białość
W starych księgach uspić żalność,
Za promienną, rzadką dziewczę
Gdzieś znikniętą w blaskach zórz.
Za straconą, opłakaną
Dziś *Lenorę* w Niebie zwaną
Co w dal senną, bezimienną
Poszła i nie wróci już.

Noc, Światło, Żaloba,
Miłość silniejsza niż śmierć

Słyszę, smętne snując mary,
Purpurowej szum kotary.
Fantastycznym zdjęty lękiem
Nie wiem, co mam myśleć już.
Tłumiąc trwożne serca bicie,
Chciałem lęk ów uspić skrycie
Powtarzając: «U podwoi
Gość spóźniony jakiś stoi,
Pragnie wejść, choć późno już
Cóż innego? Cóżby? Cóż?»

Sen, Gość, Strach

Wreszcie, płonnej zbywszy trwogi,
Bez wahania szedłem w progi,
Gdzie u wnijścia² mego przyjsia
Czeka gość wśród nocnych burz.
— Panie! — rzekłem. — Czy też Pani!

¹podwoje — drzwi wejściowe; dwuskrzydłowe, duże drzwi. [przypis edytorski]

²wnijście — wejście; od daw. *wnijść*: wejść [przypis edytorski]

Wasze lekkie kołatanie
Tak ostrożne, ciche, trwożne,
Ledwie do mnie doszło już.
Byłem senny, śniłem może,
Raczej wejść, wnet drzwi otworzę.
Otworzyłem, lecz na dworze
Nic, prócz nocnych wichrów, burz.

Nie śmiąc wejść w te pustki ciemne,
Stałem długo... Sny tajemne...
Marząc, jakich nikt śmiertelny...
W taką noc nie wyśni już.
A przede mną ciemność głucha,
Wicher tylko z jękiem dmucha,
Niosąc jedno imię smętne,
Tej, co zgasła w blaskach zórz.
Imię to *Lenora*! śpiewne,
Wyrzekł ktoś... To ja zapewne
Sam je rzekłem w tę noc burz,
Bo któż inny? Któżby, Któż?

Więc na miejsce wracam dawne,
By znów badać księgi sławne,
Lecz znów słyszę w nocną ciszę
Kołatanie, bliżej, tuż!
Czując żar płonący w łonie,
Myślę... «chyba w nocnej toni
Wicher w szyby okien dzwoni,
Wicher, co jęczy w tę noc burz.
Okno w ciemną noc otworzę,
Wicher w szyby dzwoni może,
Cóż innego! Cóżby? Cóż?

Otworzyłem. I wnet potem
Szumnym, pewnym, równym lotem
Czarnopióry kruk wspaniały
Prosto ku mnie leciał już.
Ni się wstrzymał, ani zbaczał,
Ku drzwiom moim lot zataczał,
Gdzie u góry *biust*³ *Pallady* ⁴
Jak domowy świeci stróż.
Na Pallady posąg biały
Wzleciał czarny kruk wspaniały
Czarnopióry demon burz.

Ptak

Nie chcąc, by gość hebanowy
Przejrzał z marzeń mych osnowy,
Nawał mętnych myśli smętnych,
Co mój duch obległy⁵ już,
Rzekłem, siląc się na żarty:
— Choć czub nosisz mocno zdarty,
Wiem, żeś nie jest zwykłym kurem,
Co przy ziemi gdacze tuż.
Tyś wędrowny kruk prastary,

Gość

³*biust* (daw.) — tu: popiersie (typ rzeźby). [przypis edytorski]

⁴*Pallada* — w mit. gr. przydomek bogini mądrości, Ateny. [przypis edytorski]

⁵*Co mój duch obległy* — dziś: które obległy mojego ducha. [przypis edytorski]

Co piekielne rzucił mary
Z plutonowych⁶ spiesząc wzgórz.
Powiedz, jak cię tam nazwano?
Jakie nosisz wśród nich miano?
A kruk rzecze:

— *Nigdy już!*

Lęk ogarnął mnie bezradny,
Na ten dziw tak bezprzykładny,
Że się do mnie ten twór ptasi
Tak od razu ozwał już.
Bo pomyślcie tylko sami!
Jak to dziwnie!? Gdzieś nad drzwiami,
Kędy⁷ biały biust Pallady
Jak domowy świeci stróż
Widzieć taki twór ponury,
Wyschły, straszny, czarnopióry
Co się zowie:

— *Nigdy już!*

Na popiersiu cicho tkwiący
Siedział czarny kruk milczący,
Jakby w słowie, które wyrzekł,
Całą duszę zawarł już.
Więc ja w smętnej rzekłem mowie:
— Jak odbiegli mnie druhowie
Jak nadziei jasne gońce,
W zmierzch wieczornych zgasły zórz,
Tak nim ranny brzask zaświeci
Gość skrzydlaty mnie odleci!
A kruk rzecze:

— *Nigdy już!*

Słyszac znów tak trafną mowę,
Rzekłem, wznosząc trwożnie głowę,
Gdzie nad cichą biel posągu
Wzleciał czarny demon wróż⁸.
— Bez wątpienia, w słów twych treści
Echo się dalekie mieści,
Myśli smętnych, mar natrętnych,
Co obległy w tę noc burz,
Pewien duch, którego śladem,
Idzie troska z czołem bładem,
Wiecznie za nim kroczy tuż
By w niezmiennnej mu kolei
Nucić zgasłych pieśń nadziei
Jedną zwrotkę:

— *Nigdy już!*

Lecz znów chciałem pokryć śmiechem
Lęk i smutek. Więc z pospiechem
Odwróciłem krzesło w stronę,
Gdzie posępny zasiadł wróż.

⁶plutonowe wzgórza — kraina umarłych w mit. rzym. rządzone przez Plutona, boga świata podziemnego, któremu składano w ofierze zwierzęta o ciemnej sierści a. upierzeniu. [przypis edytorski]

⁷kędy (daw., gw.) — gdzie. [przypis edytorski]

⁸wróż — mężczyzna potrafiący przepowiadać przyszłość. [przypis edytorski]

Potem twarzą w twarz patrzący,
Jąłem⁹ sam rozważać drżący,
Co chciał rzec ten cicho tkwiący
Czarnopióry poseł burz?
Jakie mógł złowróżbne mary
Snuć upiorny kruk prastary,
Kracząc swoje:

— *Nigdy już!*

Na poręczy wsparłem głowę,
Wciąż domysły snując nowe,
Już nie rzekłszy nic do ptaka,
Co nad biustem siedząc tuż,
Oczy we mnie wpił błyszczące,
Jako żagwie¹⁰ dwie płonące,
Pałac serce mego łona
Jak pożarnych ogniem zórz.
I tak w dziwnych mar osnowie
Czoło wsparłem o wezgłowie,
Gdzie się kładły mętne blaski
Jak opadłych płatki róż.
Na wezgłowie głowę kładę,
Gdzie *Lenory* czoło blade
Już nie spocznie, nigdy już!

Ptak

Naraz w nocnej ciszy łonie
Słodkie się rozeszły wonie,
Jakby miękko, cicho ręką
Ktoś wonności rozlał kruż¹¹,
Chłonąc wonnych dym kadzidel,
Usłyszałem jakby skrzydeł,
Jakby lekkich stóp anielskich
Cichy szelest blisko, tuż!
— Panie! — rzekłem. — Ty łask zdroje
Przez anioły szlesz¹² mi swoje,
Balsamicznych lek nektarów
Gdzieś z niebiańskich zsyłasz zórz.
Przychyl ustom wonnej czary,
Bym przepomniał¹³ smętnej mary,
A ból we mnie zmilknie stary.
A kruk rzecze:

Zapach, Anioł

Nigdy już!

— Kruku! — rzekłem. — Hej, wróżbito!
Czarnych potęg zły najmito!
Powiedz, czyś ty twór śmiertelny,
Czy piekielnych mocy wróż?
Z jakich burz niezłękłych gromem
Nad tym smętnym zwisłeś domem
Jakby nocnych wichrów złomem,
Z plutonowych zwiany wzgórz?
Powiedz, błagam, wrózu stary!

Burza, Diabeł

⁹jąć (daw.) — zacząć, począć. [przypis edytorski]

¹⁰żagiew — pochodnia. [przypis edytorski]

¹¹kruż — dzban a. czara z uchwytem. [przypis edytorski]

¹²szlesz — dziś: ślesz. [przypis edytorski]

¹³przepomnieć (daw.) — zapomnieć. [przypis edytorski]

Czy te rajszych wód nektary,
Czy ta Serafinów dłonią
Kołysana wonna kruż
Zniszczy we mnie żalu piętno
Za *Lenory* marą smętną?
A kruk rzecze:

Nigdy już!

— Kruku! — rzekłem znów — Wróżbito!
Czarnych potęg zły najmito!
Nie wiem, czyś ty twór śmiertelny?
Czy piekielnych posel burz?
Lecz na święte Niebios godło,
Co z nicości nas wywiodło
Powiedz, błagam, dziwny ptaku!
Z plutonowych zwiany wzgórz
Mów! Czy ból mój i tęsknota
Za edeńskie spłyną wrota,
Gdzie *Lenory* duch promienny
Wśród niebiańskich gości zórz,
Czy w edeński kraj daleki
Wnijdę złączon z nią na wieki?
A kruk rzecze:

Nigdy już!

Więc gniew we mnie wezbrał mocny
I krzyknąłem: ptaku nocny!
Niech cię znów na zrąb piekielny
Grom niezłękłych niesie burz.
Zwiń te skrzydła, co się ścielą
Nad posągu cichą bielą.
Zdejm mi z serca dziób twój ptasi,
Co jak ostry razi nóż.
Niechaj kłamny byt twój zgaśnie
Jak przebrzmiałych echo baśni,
Snem śmiertelnym cicho zaśnij
W bezpamiętnych toni mórz!
Precz ode mnie! W kraj daleki
Odejdź stąd lub zgiń na wieki.
A kruk rzecze:

— *Nigdy już!*

I wciąż siedzi cicho tkwiący
Czarnopióry kruk milczący
Kędy błądy biust Pallady
Jak domowy świeci stróż.
A wzrok jego w snów pomroce
Błyskiem dziwnych skier migoce
Jak sennego wzrok demona,
Co z piekielnych spłynął wzgórz.
Lampy mojej światłość błąda
Na twór ptasi cicho pada,
Czarnopióre cienie drżące
U stóp moich kładąc tuż.
A z tych cieni, co się włączą
U stóp moich marą kruczą
Już mnie żadne moce władne

Diabeł, Piekło

Ptak, Diabeł

Piekło, Ptak

Nie wyzwolą

Nigdy już!

Wszystkie zasoby Wolnych Lektur możesz swobodnie wykorzystywać, publikować i rozpowszechniać pod warunkiem zachowania warunków licencji i zgodnie z **Zasadami wykorzystania Wolnych Lektur**.

Ten utwór jest w domenie publicznej.

Wszystkie materiały dodatkowe (przypisy, motywy literackie) są udostępnione na **Licencji Wolnej Sztuki 1.3**.

Fundacja Wolne Lektury zastrzega sobie prawa do wydania krytycznego zgodnie z art. Art.99(2) Ustawy o prawach autorskich i prawach pokrewnych. Wykorzystując zasoby z Wolnych Lektur, należy pamiętać o zapisach licencji oraz zasadach, które spisaliśmy w **Zasadach wykorzystania Wolnych Lektur**. Zapoznaj się z nimi, zanim udostępnisz dalej nasze książki.

E-book można pobrać ze strony: <https://wolnelektury.pl/katalog/lektura/poe-kruk/>

Tekst opracowany na podstawie: E. A. Poe, Kruk. Wybór poezycji, przełożyła Barbara Beaupré, Drukarnia „Głosu Narodu”, Kraków 1910, s. 5-14.

Wydawca: Fundacja Wolne Lektury

Publikacja wydana w ramach biblioteki Wolne Lektury (www.wolnelektury.pl).

Opracowanie redakcyjne i przypisy: Aleksandra Sekuła, Monika Kępska, Monika Sałach, Tomasz Wasiołka.

Wesprzyj Wolne Lektury!

Wolne Lektury to projekt fundacji Wolne Lektury – organizacji pożytku publicznego działającej na rzecz wolności korzystania z dóbr kultury.

Co roku do domeny publicznej przechodzi twórczość kolejnych autorów. Dzięki Twojemu wsparciu będziemy je mogli udostępnić wszystkim bezpłatnie.

Jak możesz pomóc?

Przekaż 1,5% podatku na rozwój Wolnych Lektur: Fundacja Wolne Lektury, KRS 0000070056.

Wspieraj Wolne Lektury i pomóż nam rozwijać bibliotekę.

Przekaż darowiznę na konto: **szczegóły na stronie Fundacji**.